

GMINA JASŁO

“Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla osób od 65 do 74 roku życia”

Okres realizacji projektu

Lata 2023 – 2025

Opracowano na podstawie Rekomendacji nr 1/2019 z dnia 18 września 2019 r. Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w sprawie zalecanych technologii medycznych, działań przeprowadzanych w ramach programów polityki zdrowotnej oraz warunków realizacji tych programów, dotyczących profilaktyki grypy sezonowej w populacji osób w wieku 65 lat i więcej w związku z art. 48 ust. 1 i art. 48aa ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1285 z późn. zm.)

Jasło, 30.11.2022 r.

Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla osób od 65 do 74 roku życia na lata 2023 - 2025

Zdrowie to dla człowieka najcenniejsza wartość i nic nie może jej zastąpić. Każdy z nas sam decyduje o swoim zdrowiu, ponieważ ma na nie bezpośredni wpływ. Światowa Organizacja Zdrowia uważa, że nie należy się koncentrować jedynie na chorobach i próbach ich zwalczania, ale przede wszystkim baczniejszą uwagę zwracać na profilaktykę.

Okres realizacji programu - od sierpnia do grudnia, w latach 2023- 2025.

Autorem programu jest Gmina Jasło, ul. Słowackiego 4, 38-200 Jasło

I. Opis problemu zdrowotnego

1. Problem zdrowotny

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego, wywoływaną wirusem grypy, przebiegającą z wysoką gorączką, bólami mięśniowymi oraz ogólnym niedomaganiem i złym samopoczuciem. Jest niebezpieczna i może wywoływać epidemie i pandemie.

Stanowi ona duże zagrożenie dla zdrowia. Wiąże się to ze znacznymi kosztami społecznymi. Zarażenie wirusem grypy następuje drogą kropelkową, a największa liczba zachorowań występuje podczas sezonowych epidemii, powodując ostre objawy uniemożliwiające pracę osobom czynnym zawodowo. Zachorowanie na grypę może także powodować pojawienie się innych chorób jako powikłań. Może również doprowadzić do pogorszenia przebiegu chorób występujących przed zachorowaniem. Powikłania grypy mogą wystąpić ze strony układu oddechowego, układu krążenia, ośrodkowego układu nerwowego oraz ze strony innych narządów.

Infekcje grypowe są szczególnie groźne dla osób w podeszłym wieku. W tej grupie pacjentów są one najczęstszą przyczyną zaostrzeń chorób układu oddechowego, mogą także prowadzić do powikłań ze strony pozostałych układów, w tym układu sercowo-naczyniowego.

Jedną z metod zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Liczne badania wskazują, iż szczepienie jest postępowaniem o wysokim współczynniku efektywności, szczególnie w populacji osób starszych. Stosowanie tej ochrony zmniejsza ilość zachorowań, redukuje liczbę hospitalizacji i ogranicza śmiertelność z powodu grypy i jej powikłań.

2. Dane epidemiologiczne

Grypa powoduje zachorowania w każdej grupie wiekowej (Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że rocznie dotyczyć może 5% - 10% dorosłych i 20% - 30% dzieci). Na całym świecie, szacuje się, że corocznie zachorowania na grypę są przyczyną około 3 do 5 milionów przypadków ciężkich powikłań pogrypowych, a około 250 000 do 500 000 zgonów. Równocześnie jednak dostępne są skuteczne szczepienia ochronne przeciw grypie. W Polsce

sezon wzmożonych zachorowań na grypę trwa od października do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem. Rejestruje się wtedy od kilkuset do kilku milionów zachorowań na grypę i choroby grypopodobne.

W ramach monitoringu sytuacji epidemiologicznej grypy w sezonie 2021/2022 (okres od października do końca kwietnia) zanotowano w Polsce łącznie 2 565 158 zachorowań i podejrzeń zachorowań, w tym 236 685 zachorowań dotyczyło osób w wieku powyżej 65 roku życia. W tym samym czasie w województwie podkarpackim zarejestrowano 42 990 zachorowań, z których 4 582 dotyczyło osób starszych. W sezonie 2022/23 w okresie do 15 listopada br. w województwie podkarpackim zanotowano 9 357 zgłoszeń przypadków zachorowań na grypę, z czego 945 dotyczyło osób starszych.

3. Opis obecnego postępowania

Grypa jest chorobą ogólnospołeczną. W polskim Programie Szczepień Ochronnych szczepienia zaleca się osobom powyżej 65 roku życia (ze wskazań klinicznych i indywidualnych). Jest to powszechnie uznana metoda profilaktyki i kontroli grypy. Skuteczność szczepień według Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego określa się na 40-70 % co oznacza, że taki odsetek osób zaszczepionych odpowiednio wcześniej przed sezonem grypowym nie zachoruje na grypę. Nowoczesne szczepionki nie zawierają żywych wirusów grypy, nie mogą więc spowodować zakażenia wirusem i zachorowania. Organizmy osób w starszym wieku po zaszczepieniu zyskują dużą ochronę przed niebezpiecznymi powikłaniami pogrypowymi.

Wprowadzenie szczepień ochronnych pozwala na zmniejszenie liczby hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu grypy bądź powikłań wymagających leczenia szpitalnego. Szczepienia ochronne nie tylko przyczyniają się do ograniczenia zachorowań i skutków społeczno — ekonomicznych związanych z chorobami zakaźnymi, ale także sprzyjają dalszej poprawie zdrowia społeczeństwa. Dzięki szczepieniom przerwany zostaje łańcuch infekcji. Jeśli wystarczająco dużo osób podda się szczepieniu przeciw grypie uzyskuje się efekt polegający na zapobieżeniu powstawania i rozprzestrzeniania się epidemii grypy. Co pozwala uniknąć w przypadku osób zaszczepionych zwolnień lekarskich z powodu grypy. Jeśli porówna się koszty i korzyści finansowe to okazuje się, że korzyści finansowe przewyższają w znacznym stopniu koszty.

II. Cele programu

1. Cel główny

Poprawa stanu zdrowia osób pomiędzy 65, a 74 roku życia z terenu Gminy Jasło poprzez obniżenie liczby zachorowań mieszkańców na grypę dzięki przeprowadzeniu skutecznych szczepień. Ze względu na bezpłatną dostępność szczepionki przeciw grypie w ramach tzw. wykazu „leki 75+” programem zostają objęte osoby, które ukończyły 65 i nie ukończyły 75 lat życia.

2. Cele szczegółowe:

- przebadanie i zaszczepienie jednorazową dawką w terminie od 1 września do 15 grudnia jak największej liczby osób populacji docelowej,

- zwiększenie dostępności szczepień ochronnych w grupie mieszkańców pomiędzy 65, a 74 rokiem życia
- wzrost świadomości mieszkańców w zakresie celowości szczepień.

3. Mierniki efektywności i oczekiwane efekty:

- liczba osób zaszczepionych w ramach programu,
- odsetek osób zaszczepionych w populacji objętej programem,
- popularyzacja profilaktyki,
- bezpośrednio zmniejszenie ryzyka zachorowania na gripę poprzez wykonanie szczepienia dla 20% populacji docelowej w 2023 r.,
- obniżenie kosztów leczenia.

III Charakterystyka populacji docelowej oraz charakterystyka interwencji, jakie są planowane w ramach programu

1. Populacja docelowa

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Jasło w wieku pomiędzy 65, a 74 rokiem życia. Populacja objęta programem stanowi grupę osób, u których ryzyko powikłań pogrypowych jest większe, a sam przebieg leczenia jest trudniejszy i wymaga większych kosztów. Gmina Jasło liczy obecnie 16 305 mieszkańców (stan na 30.09.2022 r.- dane z ewidencji ludności Gminy Jasło). Populacja kwalifikująca się do udziału w programie w 2023 r., to 1 602 osoby. Szacuje się, że do programu w 2023 r. możliwe jest włączenie 333 osób, tj. 20 % populacji, to jest do wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na ten cel w budżecie Gminy Jasło na rok 2023. W latach następnych planuje się kontynuację programu przy zwiększeniu liczby osób nim objętych. Wysokość środków finansowych na ten cel będzie corocznie zabezpieczana w budżecie Gminy Jasło.

2. Kryteria kwalifikacji do udziału w programie oraz kryteria wyłączenia z programu

W ramach programu szczepione będą wyłącznie osoby w wieku pomiędzy 65 a 74 rokiem , zamieszkałe na terenie Gminy Jasło i zakwalifikowane do programu przez osobę do tego uprawnioną. Szczepienia będą się odbywać według kolejności zgłoszeń. Natomiast wyłączeniu będą podlegać osoby, które nie spełnią powyższych kryteriów, a także te, których nie można zaszczepić, z powodu przeciwwskazań medycznych do podania szczepionki oraz te, które wcześniej zaszczepiły się przeciw grypie w danym sezonie epidemicznym.

3. Planowane interwencje

- kampania informacyjna — w ramach realizacji programu zostanie przeprowadzona kampania edukacyjna informująca o zagrożeniach dla zdrowia jakie niesie grypa oraz motywująca do skorzystania ze szczepień. Równocześnie zostaną umieszczone informacje na tablicach ogłoszeń w sołectwach i parafiach, oraz na stronach internetowych.

- rekrutacja osób do programu – kwalifikacja uczestników programu nastąpi na podstawie kolejności zgłoszeń i po przeprowadzeniu badania lekarskiego, uwzględniającego przeciwwskazania do wykonania szczepienia oraz ocenę ryzyka wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- szczepienie zgodnie ze wskazaniami producenta szczepionki — osoba, która została zakwalifikowana do szczepień, będzie wpisana do rejestru uczestników programu. Osoba ta uzyska informacje o sposobie postępowania i konieczności zgłoszenia się do lekarza w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych.

4. Sposób udzielania świadczeń w ramach programu

Program realizowany będzie przez Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jaśle, dla którego Gmina Jasło jest podmiotem tworzącym. Zakład ten wykonuje działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 633 z późn. zm.). Jego pracownicy dysponują odpowiednimi kwalifikacjami oraz doświadczeniem w przeprowadzaniu szczepień profilaktycznych.

Szczepienia prowadzone będą po wcześniejszym badaniu kwalifikacyjnym wykonanym przez osobę do tego uprawnioną.

Wyboru szczepionki dokona podmiot leczniczy - realizator programu. W programie będą użyte szczepionki przeciw grypie, zarejestrowane i dopuszczone do obrotu w Polsce, uodparniające przeciwko grypie w sezonie 2023/2024 oraz odpowiednio w sezonach objętych programem.

Szczepienie będzie przeprowadzone z zachowaniem wszelkich warunków określonych dla prawidłowego szczepienia.

5. Sposób zakończenia udziału w programie

Udział w programie zostanie zakończony w przypadku:

- braku zgody pacjenta na udział w programie, tj. na wykonanie szczepienia,
- przeciwwskazań medycznych do podania szczepionki,
- poddania się szczepieniu.

IV. Organizacja programu

1. Etapy programu i działania podejmowane w ramach etapów:

- opracowanie programu,
- zlecenie realizacji programu Samodzielnemu Publicznemu Miejsko-Gminnemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Jaśle, dla którego Gmina Jasło jest organem tworzącym,
- realizacja programu:
 - kampania informacyjna - o możliwości udziału w szczepieniach oraz o potencjalnych korzyściach zaszczepienia się członkowie populacji docelowej

zostaną wiadomieni poprzez środki masowego przekazu tj.: internet, tablice ogłoszeń, ogłoszenia w kościołach i itp.

- rekrutacja osób do programu – przeprowadzenie badania lekarskiego dopuszczającego do szczepienia
- realizacja szczepienia wraz z edukacją (w ramach wizyty).
- Ocena jakości świadczeń i efektywności programu

2. Warunki niezbędne do realizacji programu

Szczepienia będą realizowane przez Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jaśle, spełniający warunki wykonywania szczepień ochronnych. Podmiot ten:

- posiada odpowiednie punkty szczepień na terenie Gminy Jasło oraz w mieście Jasło,
- dysponuje fachowym personelem medycznym tj. co najmniej trzema osobami posiadającymi kwalifikacje zawodowe do realizacji programu.

V. Sposób monitorowania i ewaluacji

1. Monitorowanie

Gmina Jasło na bieżąco będzie sprawowała nadzór nad realizacją programu na podstawie rejestru zgłoszonych osób. W razie konieczności uruchomione zostaną dodatkowe działania informacyjne.

Równocześnie wszyscy uczestnicy programu zostaną poinformowani o możliwości zgłaszania pisemnych uwag do organizatorów programu w zakresie jakości uzyskanych świadczeń.

Na koniec realizacji działań programowych zostanie sporządzony raport, analizujący kwestie zgłaszalności oraz jakości świadczeń. Posłuży on do ewentualnej korekty działań w kolejnych latach.

2. Ewaluacja

Ocena efektywności programu będzie przeprowadzona po zakończeniu programu poprzez analizę frekwencji, jakości świadczeń, wskaźników zapadalności na grypę i powikłania pogrypowe, hospitalizacji, ocenę ewentualnych czynników zakłócających realizację programu.

VI. Budżet programu

Koszty programu obejmują koszty kampanii informacyjno-edukacyjnej, koszty badania kwalifikującego, szczepionek, wykonania szczepienia i konsultacji lekarskiej w razie wystąpienia powikłań, rejestracji oraz prowadzenia ewidencji osób uczestniczących w programie.

1. Koszty jednostkowe

Planuje się, że koszt wykonania świadczenia u jednej osoby nie przekroczy kwoty 60,00 zł i obejmie koszt: badania kwalifikującego, szczepionki, wykonania szczepienia, konsultacji lekarskiej w razie wystąpienia NOP, rejestracji oraz prowadzenia ewidencji osób uczestniczących w programie, a także koszty zbierania i przetwarzania informacji związanych z monitorowaniem i ewaluacją.

2. Planowane koszty całkowite

Zaplanowane w budżecie Gminy Jasło na 2023 r. środki na ten cel wynoszą 20 000,00 zł, w tym całkowite koszty badań kwalifikujących, szczepionki, wykonania szczepienia, konsultacji lekarskich w razie wystąpienia NOP, rejestracji oraz prowadzenia ewidencji osób uczestniczących w programie, a także koszty zbierania i przetwarzania informacji związanych z monitorowaniem i ewaluacją.

W latach następnych planuje się wysokość kosztów całkowitych na poziomie 22 000,00 zł na rok 2024 i 24 000,00 zł na rok 2025. Wysokość środków finansowych na ten cel będzie corocznie zabezpieczany w budżecie Gminy Jasło. Wielkość ta na kolejny rok może wzrosnąć po analizie potrzeb społecznych i raportu z realizacji działań programowych roku poprzedniego.

3. Źródła finansowania

Szczepienia przeciw grypie nie są finansowane ze środków Ministerstwa Zdrowia, środki w całości pochodzą z budżetu Gminy Jasło.

Program ma charakter otwarty. W razie potrzeby będzie modyfikowany.

VII. Bibliografia

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie wzoru programu polityki zdrowotnej, wzoru raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej oraz sposobu sporządzania programu polityki zdrowotnej i raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2476)
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.)
5. Komunikat Ministra Zdrowia w sprawie realizacji szczepień przeciw grypie w podmiotach leczniczych i aptekach ogólnodostępnych (ZPŚ.641.259.2022.JK)
6. Dane epidemiologiczne Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Rzeszowie.